

Παράγοντες Συμμετοχής Ενηλίκων στην Εκπαίδευση: Ζητήματα Κινητοποίησης και Πρόσβασης σε Οργανωμένες Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες

Ενότητα 7: Θεωρίες Συμμετοχής Ενηλίκων σε Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες – Μέρος II

Γιώργος Κ. Ζαρίφης

Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Β. Θεωρίες και συνθετικές προσεγγίσεις παραγόντων συμμετοχής ενηλίκων σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Έρευνες, τυπολογίες και ερμηνευτικά μοντέλα για τη
συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ 7^ο

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ II

Η θεωρία της μετάβασης (life transitions theory), η θεωρία των ομάδων αναφοράς (reference group theory), η θεωρία της κοινωνικής συμμετοχής (social participation theory)

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ II (1/10)

Μέσα στο ευρύ πλαίσιο της ανθρώπινης ανάπτυξης, η συμμετοχή στην εκπαίδευση συνεχίζει να αποτελεί το πεδίο που προσελκύει το ενδιαφέρον των περισσότερων ερευνητών στο χώρο της εκπαίδευσης των ενηλίκων. Πολλοί είναι οι ερευνητές που επιμένουν στη συστηματοποίηση των παραγόντων που επιδρούν έμμεσα ή άμεσα στην απόφαση πολλών ενηλίκων να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές ή μαθησιακές δραστηριότητες, αλλά ακόμη περισσότεροι είναι και όσοι δίνουν έμφαση στη συνθετική επίδραση δομικών, πολιτισμικών, κοινωνικο-οικονομικών και ψυχολογικών χαρακτηριστικών στην κατανόηση των παραγόντων συμμετοχής.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ (2/10)

Ωστόσο, σχεδόν όλες οι προσεγγίσεις αποτελούν παραλλαγές μίας βασικής ‘αθροιστικής τοποθέτησης’ (accumulation thesis) σύμφωνα με την οποία δίνουν προτεραιότητα στην επίδραση της προηγούμενης συμπεριφοράς των ενηλίκων σχετικά με το κατά πόσο θα αποφασίσουν να συμμετάσχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες στο μέλλον. Όπως χαρακτηριστικά υποστηρίζει ο Tuijnman (1991), ο μοναδικός παράγοντας πρόβλεψης της συμμετοχής ενηλίκων στην εκπαίδευση είναι η προηγούμενη συμμετοχή τους σε αυτή. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί πως ακόμη και σε αυτή την περίπτωση οι συσχετισμοί είναι σχετικά αδύναμοι.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ (3/10)

Η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων δεν είναι δυνατό να ερμηνευθεί χωρίς να αναλυθούν και συνυπολογιστούν όλοι εκείνοι οι παράγοντες οι οποίοι επιδρούν στη συσσώρευση εκπαιδευτικών και μαθησιακών εμπειριών εν γένει.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ II (4/10)

Αυτό που χρειάζεται να μελετηθεί περισσότερο είναι η ανάγκη δημιουργίας ενός αναλυτικού μοντέλου το οποίο θα μας δώσει τη δυνατότητα να κατανοήσουμε καλύτερα όλους εκείνους του παράγοντες που εμπλέκονται σε αυτή τη διαδικασία, τόσο σε σχέση με το μέγεθος όσο και σε σχέση με το ρόλο των παραγόντων αυτών.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ II (5/10)

Πρόκειται ουσιαστικά για μια διαλεκτική διαδικασία μεταξύ αυτού που μαθαίνεται (προϊόν μάθησης) και αυτού που μας οδηγεί στη μάθηση (κίνητρο).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ II (6/10)

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, κίνητρο για μάθηση μπορεί να σημαίνει τουλάχιστον δύο πράγματα:

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ (7/10)

Κατά την πρώτη ερμηνεία η μάθηση είναι τόσο η διαδικασία όσο και το αποτέλεσμα. Το ερώτημα που αφορά στα κίνητρα είναι το ποιοι στόχοι, ποιες προσδοκίες και ποιες δράσεις ενεργοποιούν τη διαδικασία και τα αποτελέσματα της μάθησης. **Κατά την ερμηνεία αυτή το κίνητρο προηγείται και η μάθηση έπεται.**

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ (8/10)

Σύμφωνα με τη δεύτερη ερμηνεία η διαδικασία μάθησης είναι αυτή που οδηγεί στην ενεργοποίηση των παραγόντων εκείνων που δημιουργούν το κίνητρο για μάθηση και για μελλοντική μάθηση. **Κατά την ερμηνεία αυτή η μάθηση προηγείται και το κίνητρο έπεται.** Η διαδικασία μάθησης ενεργοποιεί το κίνητρο για συνεχή μάθηση.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ (9/10)

Πέρα όμως από αυτού του είδους τις ερμηνείες θα πρέπει επιπλέον να λάβουμε υπόψη μας και το ότι τα κίνητρα όπως και η μάθηση από τη στιγμή που ενεργοποιούνται δεν παραμένουν αναλλοίωτα αλλά μεταβάλλονται ανάλογα με τις συνθήκες (κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές, διάθεσης, κλπ.) αλλά ανάλογα και με τις προσδοκίες των συμμετεχόντων και τις προηγούμενες εμπειρίες τους (μαθησιακές, εκπαιδευτικές, κλπ.).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΜΕΡΟΣ ΙΙ (10/10)

Ένα τέτοιο διευρυμένο πλαίσιο ερμηνείας των κινήτρων συμμετοχής όσο περίπλοκο και αν φαίνεται, δημιουργεί ένα ακόμη επίπεδο αναφοράς για την οργάνωση μιας συνολικής θεωρητικής προσέγγισης σε ένα ζήτημα που αποτελεί ενδεχομένως και το πιο σημαντικό στο χώρο της εκπαίδευσης των ενηλίκων, τόσο θεωρητικά όσο και στην πράξη.

Σημείωμα Αναφοράς

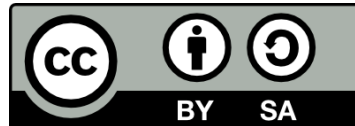
Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γιώργος Κ. Ζαρίφης.
«Παράγοντες Συμμετοχής Ενηλίκων στην Εκπαίδευση: Ζητήματα Κινητοποίησης και Πρόσβασης σε Οργανωμένες Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες. Ενότητα 7: Θεωρίες Συμμετοχής Ενηλίκων σε Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες – Μέρος II».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Χριστίνα Πάσχου
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

